

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵשֶׂת

פר' ויֵשֶׁב - עֵשֶׂת חֲנֻכָּה

הס"ד, ע"דיון ס"ה

לְלַמֵּד, כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֵךְ (משלי ו כג), וּבִוּדָאֵי הַמִּצְוָה מֵאִיר אֵת אֹרֵךְ הַתּוֹרָה. וּבִפְרָט שֶׁהִיא מִצְוָה הַמְאִירָה, וְאֵיִתָּא (שבת כג:) שְׁפוּעֵל לַתּוֹרָה. הַמְגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲזֵנִץ זֵיע"א הִיָּה שׁוֹאֵל לְאַחַד, אִם הוּא מְנַסֵּה אֶת עֲצָמוֹ לִילֵךְ לְלַמֵּד לְאַחַר הַתְּפִלָּה שֶׁהַתְּפִלָּה אֵתָּה חוֹנֵן, לְמוֹד הַלְכָתָא כְּזוֹ שְׁלֵא הִיָּה יוֹדֵעַ וּמְכִיר אוֹתוֹ מִקֵּדָם. וְהַמְגִיד הַקְּדוֹשׁ זֵיע"א הִיָּה אוֹמֵר עַל זֶה, לְאַחַר שְׁבַעֲיָנִיהֶם רְחוּקִים שִׁיפְעֵלוּ הַאִיר יְכוּלִים לִפְעֵל בְּאֵמֶת ('לִיקוּטֵי הַרִ"ם' חֲנוּכָה עַמ' קכג).

סודות התורה למשה רבנו

סְמוּךְ לִימֵי חֲנֻכָּה לְמַד מִרְנָא ה'חֲתָם סוֹפֵר' זֵיע"א עִם תְּלַמִּידָיו לְאַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית הַלְכוֹת חֲנֻכָּה, כְּדָרְכּוֹ בַקְּדוֹשׁ לְלַמֵּד עִם תְּלַמִּידָיו הַלְכוֹת חַג סְמוּךְ לַחֲג. בְּחֲנֻכָּה הַזֶּהִיר לְהַתְּעַסֵּק בְּלַמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה יוֹתֵר מִבְּשָׂאֵר הַיָּמִים, וְהַקְּפִיד מְאֹד עַל אוֹתָם שֶׁמִּבְּלִים יָמִים אֵלוֹ בְּהַבְּלֵי הַשְּׁחוּק, וְאָמַר שֶׁעֲצַת הַיָּצָר הַרַע הוּא לְהַפְרִיעַ אֶת הָעַם מֵעֲבוֹדַת ה' וּמִתְּלַמּוּד תּוֹרָה בִּימֵי חֲנֻכָּה אֲשֶׁר תִּקְנֵנוּ לָנוּ חֲז"ל לְהוֹדוֹת וּלְהַלְלֵהוּ, וְהַלְמוּד בִּימֵים הָאֵלוֹ נִשְׁגָּבָה מְאֹד בַּהֲיוֹת שְׁפוּדוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְסְרוּ לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה הֵי בִּימֵי הַחֲנֻכָּה (מְנַהֲגֵי רַבּוֹתֵינוּ וְהַלִּיכוֹתֵיהֶם' חֲנוּכָה א-ב).

ערב שבת חנכה

מֵתוֹךְ כָּל אוֹתָם הַלִּילוֹת שֶׁהִגִּיה"ק רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים זִוְנֶנְפֶּלְד זֵיע"א נִשְׂאָר לְבַדּוֹ בִּישִׁיבָה שְׁבַפְרָשְׁבוּרְג, דְּלָה רַבִּי זָאב פִּפְנֵהֵימִים מְקָרָה מִיְחָד שָׁבוּ הִיָּה מְעַרְבֵי גַם רֹאשׁ הַיִּשִׁיבָה, ה'כְּתָב סוֹפֵר' זֵיע"א. וּמַעֲשֵׂה שֶׁהִיָּה כֶּף הִיָּה: בִּימֵי הַחֲנֻכָּה הִיָּתָה הַיִּשִׁיבָה כִּמְעַט מִתְּרוֹקְנָתָה, כִּי הַבַּחּוּרִים נִגְהוּ לְנִסֵּעַ לְבִתְיָהֶם לְשַׁבַּת חֲנֻכָּה, אוֹלָם הוּא נִשְׂאָר בִּישִׁיבָה וְהַמְשִׁיךְ כִּמְנַהֲגוֹ לְהִיֹּת עַר כָּל לַיִל שְׁשִׁי. מֵאַחַר בְּלִילָה שְׁמַע רַבּוֹ הַכְּתָב סוֹפֵר, שְׁדִירָתוֹ הִיָּתָה סְמוּכָה לְבִנְיָן הַיִּשִׁיבָה, קוֹל תּוֹרָה נְעִים עוֹלָה מֵתוֹךְ חֲלָלוֹ שֶׁל אוֹלָם הַיִּשִׁיבָה, וְחֻשְׁקָה נִפְשׁוֹ לְדַעַת מִי הוּא הַבַּחּוּר הַפְּלָאִי הַזֶּה שֶׁגַם בִּימֵי הַחֲנֻכָּה אֵין קוֹלוֹ פּוֹסֵק מִלְמוּד הַתּוֹרָה. מְכַרְבֵּל בְּאִדְרָתוֹ. אִדְרַת הַשַּׁעַר, כִּנְסֵם רֹאשׁ הַיִּשִׁיבָה לְאוֹלָם הַיִּשִׁיבָה. נִעְצָר עַל יַד הַדְּלֵת וְעֹמֵד כֶּף שְׁעָה אֲרָכָה, עַד שְׂרַבֵי חַיִּים קָם לְהוֹצִיא סֵפֶר מֵתוֹךְ אֲרוֹן הַסְּפָרִים, וַיַּחֲרַד מְאֹד לְרֹאוֹת אֶת רַבּוֹ עוֹמֵד וּמִתְּבוֹנֵן בּוֹ. מִבִּישׁ וְנִדְהֵם כְּאַחַד, מִשָּׁל כְּאֵלוֹ נִתְּפַס חֲלִילָה בְּקִלְקֻלָּתוֹ נִשְׂאָר תְּקוּעַ עַל מְקוֹמוֹ. נִגְשׁ אֵלָיו

מאי חנכה - דתנו רבנן

הַרְבֵּי יְהוּדָה חֲסִיד מְקוֹזְנִיץ סֵפֶר שְׁשִׁמַּע מִפִּיו שֶׁל הַרְה"ק הַמְּגִיד מְקוֹזְנִיץ זֵיע"א כִּי בַּהֲיוֹתוֹ בֵּן שְׁבַע שָׁנִים לְמַד בִּישִׁיבָתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יַחְזְקָאֵל אב"ד קְהֵלֶת אוֹסְטְרָאוּוֹצִי, אָבִיו שֶׁל הַגָּאוֹן בַּעַל 'הַר הַפְּרָמֵל' זצ"ל, וְלַעֲצָמוֹ לְמַד בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ בְּלִילָה.

בְּלִיל חֲנֻכָּה לֹא הִנִּיחוּ אָבִיו לִילֵךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ אוֹלֵי יִשְׁחַק שֵׁם בְּמִשְׁחַק הַפְּתַקְאוֹת, וּבְבֵיתוֹ לֹא הִיָּה נֵר וְסֵפֶר, אֶךְ הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ לְרַב חֻשְׁקוֹ הֶעֱצוּם בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה, הַבְּטִיחַ לְאָבִיו כִּי לֹא יִלְמַד שֵׁם יוֹתֵר מִזֶּמֶן דְּלִיקַת נֵר שֶׁל שְׁלֵשָׁה גְדוּלִים, וְכֶךָ יָדַע כִּי לֹא יִשְׁחַק. וְאוֹלָם הַמְּלַאכִים נִהְנוּ מְאֹד מִלְמוּדוֹ, וְהֵנֵר דְּלֵק כָּל הַלֵּילָה, וְכֵן נִמְצָא בְּסֵפֶר 'יָם שֶׁל שְׁלֵמָה', בְּהַקְּדָמָה שֶׁל הַמַּהְרֵש"ל. וּבַעֲבוּר עֲרֵף זֶה הוֹמֵן שֶׁהַבְּטִיחוֹ, חָשַׁב אָבִיו כִּי בִוּדָאֵי עֶבֶר וְשִׁחַק בְּפִתְקָאוֹת וְלִכּוֹן לֹא בָּא. וְאַחַר שֶׁפָּנָה הַלֵּילָה, בָּא לְבֵיתוֹ וְשָׁכַב כְּדָרְכּוֹ. אָבִיו הִמְנוּחַ כֶּסֶה הַכֶּסֶת עַל רֹאשׁוֹ וַיִּכְהוּ בְּשַׁבְּטֵי מוֹסֵר, וְאָמַר כִּי אָבִיו הֶאֱמִין בּוֹ, שְׁלֵא הִיָּה מְשַׁקֵּר מְעוֹלָם, וְאֵלוֹ הִיָּה אוֹמֵר שֶׁלְמַד כָּל הַלֵּילָה, הִיָּה אָבִיו מֵאֱמִין לוֹ, אֲבָל חָשַׁב לְעוֹלָה שִׁיִּצִּיל עֲצָמוֹ עַל יַד כְּבוֹד הַתּוֹרָה לְהִנּוּחַ מְזָה, עַל כֵּן לֹא אָמַר מְאוּמָה וְסָבַל פְּצָעֵי נְאֻמִּים ('עֵשֶׂר אוֹרוֹת' מַעֲרַכַת הַמְּגִיד מְקוֹזְנִיץ, אוֹת טו).

וּבַעֲנֵן מַה שֶׁצִּיָּן לְהַקְּדָמַת הַמַּהְרֵש"ל, הֵנָּה רַבֵּנוּ הַמַּהְרֵש"ל רוֹמַז עַל כֶּף בְּהַקְּדָמָתוֹ לִים שֶׁל שְׁלֵמָה: וּפַעַם אַחַת בָּא לְיַדִּי עַל יַדִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר כְּאֵלוֹ הָרְאוּנִי מִן הַשָּׁמַיִם וְכָתְבוּ לִי הַרְמָנָא וְאִמְיָץ וּפְתַחוּ לִי שַׁעְרֵי אוֹרָה לּוֹמַר עֵסֶק בַּתּוֹרָה. עַיִן שֵׁם עוֹד.

וְהַרְבֵּי הַחִיד"א זֵלֶה"ה מְבָאָר כְּוִנַּת הַדְּבָרִים בְּסִפְרוֹ 'שֵׁם הַגְּדוּלִים' (מַעֲרַכַת גְּדוּלִים אוֹת ש מו מַהְר"ר שְׁלֵמָה לוֹרִיא): וְנִסְיָנָה שֶׁל בְּלִילָה אַחַד שְׁלֵא הִיָּה לוֹ לְהַדְּלִיק כִּי אִם נֵר קָטָן לְשַׁעוֹר שְׁעָה, וְהִיָּה לּוֹמֵד וּמִשְׁכָּה שְׁמַעֲתָתָא כְּמַה שְׁעוֹת, וְנִר"ו יֵאִיר מְשִׁיךְ נְהוּרָה עֲדוֹ וְעֵדְנִיו, וְהוּא הַדְּבָר יִטְמִין בְּרַמ"ז בְּהַקְּדָמַת יָם שֶׁל שְׁלֵמָה שֶׁהָרְאוּ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם בְּנֵר מִצְוָה.

בחנוני נא בזאת

לְאַחַר הַדְּלִקַת נֵר חֲנֻכָּה אָמַר הַרְה"ק ה'חֲדוּשִׁי הַרִ"ם' מְגוּר זֵיע"א לְסוּבָבִים אוֹתוֹ, שִׁיִּלְכוּ

בהנהגתו הנפלאה. ודאי ראה כן אצל רבותיו ('חיים שיש בהם', מועדי השנה, עמוד רמז).

איכשור דרא

והגיד הרה"ק מצאנז זיע"א ('שפע חיים' שבת חנוכה תדש"ם): איכשור דרא בזמננו בהתנהגות של ימי החנכה יותר מבעבר, אשר כד הוינא טליא זכורני שעוררו והוכיחו על אלו שהיו משחקים בקוויטלע"ך עד אור הבקר. וידוע מהגה"ק בעל חוות יאיר זצוק"ל, שבזמנו רצה לבטל מנהג זה ולא עלתה בידו. וב"ה פיוס הזה כבר כמעט ונשתכח מנהג זה בקרב יראי השם. ואדרבה בהגיע ימי החנכה מרבנים יותר בלמוד התורה בהתמדה. ואפשר שבמים אלו עוד פחות מתבטלים מהלמודים מבשר ימות השנה, כי נר מצוה ותורה אור, ובחנכה שקדוש ה' היה על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו כאמרנו בהודיה 'ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך' אזי התעוררות הנס גם היא על ידי אתערותא דלעילא, וככל שהגאלה מתקרבת, כך גוברת והולכת ההתעוררות.

מחזר עליו לשורפו

וכבר היה מעשה בהרה"ק ה'ויחי יוסף' מפאפא זיע"א בזמן ששייבתו שכנה עדין בעיר קווינס, שהגיד שעור לפני הבחורים בהלכות חנכה, וזה כמה כבר שקעה החמה, אבל עדין לא הגיע האוטובוס להחזיר התלמידים לבתייהם בויליאמסבורג, המשיך אפוא הרה"ק זיע"א להרצות חדושי באמרו: הגם שכבר הגיע זמן הדלקה ואסור אפלו ללמד, מכל מקום כשעוסקים בדיני חנכה אפשר דמתר, כי טעם האסור הוא שמא ימשך אחרי פרקו וישכח להדליק, אבל כשעוסקים בהלכות חנכה שרף לומר בזה כמו בחמץ בפסח הוא מחזר עליו לשורפו ויבוא לאכלו.

(מתוך הספר ספיר ויהלם להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

רבו ובקול אבהי פנה אליו ויאמר: אתה הוא בני חיים, שקולך הנעים מהדהד באזני כל הלילה? מרב חבה נעמד ראש הישיבה שעה ארבה ונכנס אתו בשיחה שבה הפליג בגדלות התורה ובכבוד לומדיה. ובתוך הדברים סח לו על מעשה שארע עם אחד שפגע בכבודו של גדול אחד. לאחר ששוחח אתו נפרד ממנו רבו בחביבות ואף הזמינו אליו לסעד בשבת על שלחנו ('בדור תהפכות' עמוד 247).

מוצאי שבת חנכה

אצל הרה"ק ה'חקל יצחק' מספינקא זיע"א לא היה משג בלא למוד התורה. ראו אצלו שהיה מסגל לשבת שמונה עשרה שעות ברציפות ולעסק בתורה. ה'חקל יצחק' היה מוסר שעור בישיבה לפני התלמידים, והיה פעם מוצאי שבת חנכה שעמדו מאות יהודים שבאו אליו לשבת ורצו להכנס לברכת שלום ולהפריד, אך מיד אחר הבדלה נכנס החקל יצחק לחדרו, קפל טליתו, והתישב מיד ללמד ('שיח יעקב יוסף' דרשות עמוד רעא).

לא ראיתי מברך ברכת התורה בחנכה

מרגלא בפומה של הגה"צ רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש זצ"ל מווינ: חנכה הוא יום טוב של אור התורה, כמבאר בספרים הקדושים, שמי שעוסק בתורה בימים אלו, מגליך לו מן השמים רזי תורה, ושערי החכמה פתוחים לפניו. ולכן מה מאד כדאי וראוי לנצל את הזמן המכשר להתאמץ ולשקד על דלתות התורה. והיה מתרגש וממשיך לספר בחרדת קדש אודות מדרגת רבו המבהק, הפוסק הגדול הגאון רבי מרדכי ליב ווינקלר זצ"ל, אבד"ק מאד, בעל שאלות ותשובות 'לבושי מרדכי': יכולני להעיד, שבמשך שנות למודי בישיבת מאד לעולם לא ראיתי בימי החנכה מברך ברכת התורה בשחרית. מורי ורבי ה'לבושי מרדכי' עסק בתורה לילות כימים עד שהיה יוצא ברכת התורה על ידי אחד מתלמידיו. החדוש הוא כי אני זכיתי ללמוד בישיבתו כשעבר כבר את גיל הגבורות, שמונים שנה, ובכל זאת המשיך

שו"ת קור

חידון אֶזְנוֹת - נושא פרסים איפה מזכר בפּרשְׁתֵנוּ "יום הַלֵּדֶת"?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת האזינו:

ש. מהן שתי הערים העתיקות המופיעות באותו פסוק?
ת. בפסוק לב בפרק יב מופיעות הערים סדום ועמורה.

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת האזינו:
ה' חיים כהן מבני ברק.

